Lektion 5. "Viskleken"

Handledning 50 min

00.00-00.10 Moment 1. Introduktion

1. **PeaceWorks**
    a. Peaceworks är en ideell freds- och ungdomsorganisation. Det är en normkritisk plattform med visionen om en rättvis och hållbar värld i fred, där unga är aktiva samhällsaktörer. Detta samhälle kännetecknas av fred, global rättvisa och solidaritet, över och förbi socialt konstruerade, nationella, kulturella, sociala och ekonomiska gränser.

2. **Facts over Fiction - FoF**
    a. FoF är ett projekt som synar rollen som fake news och desinformation spelar i spridningen och befästningen av rasism i samhället.
        i. Vi undersöker kopplingen mellan den ökade rasistiska organiseringen bland unga och ökningen av fake news och desinformation.
        ii. Vi utforskar även hur det här **fenomenet** ska adresseras för att i sin tur motverkas.
    b. Projektet består av en metodbok som riktar sig mot lärare och skolpersonal och en serie workshops eller lektioner som vi kallar dem för elever.

3. **Dagordning**
    a. Moment 1. Introduktion
    b. Moment 2. Vad är rasism (Isberget)
    c. Moment 3. Är detta rasistisk fake news
    d. Moment 4. Träna ett kritiskt förhållningssätt
    e. Moment 5. Avslutande diskussion

4. **Safe Space: vad är det?...**
    a. **Värden:** Respekt, Hänsyn, Förståelse, Omtanke, Inkludering
    b. **Spelregler:**
        - **Vara respektfulla:** Handlar om att visa hänsyn till andras känslor, olikheter, identiteter, historier, förhoppningar och drömmar.
        - **Ej skratta åt andras erfarenheter:** Vi ska inte skratta eller skämta om andra och deras erfarenheter kring temana som vi kommer att navigera i lektionerna.
        - **Räcka upp handen:** Vi räcker upp handen om vi har något att fråga eller tillägga.
        - **Ha dialog och lyssna på varandra:** Vi pratar lugnt och har dialog med varandra, dvs lyssnar på vad andra har att säga innan vi själva pratar.
        - **Rasism inte medfött:** Vi utgår ifrån att rasism är ett samhällsproblem, inte medfött, och därför utmanar vi rasism genom att tänka kritiskt och att ha ett kritiskt förhållningssätt.
        - **Noll tolerans mot kränkningar:** Vi har nolltolerans för ord, handlingar, tankar och åsikter som skadar, kränker, eller stör våra klasskamrater.
    c. **Etik mot eleven:** Med etik mot eleven menas att ni som skola och utbildare har ett ansvar att behandla elever rätt. Vi kommer att beröra ämnen som är känsliga och laddade. Därför vill vi ge er chansen att förbereda er mentalt och emotionellt genom att ge er en triggervarning. Med triggervarning så menas en varning som ges innan man undervisar i något som kan väcka starka känslor hos elever.

5. **Syfte och mål**
    a. Att förstå hur meddelanden kan förvanskas och hur komplex kommunikation kan vara.
    b. Att förstå att i stort sett all kommunikation har ett syfte och det syftet måste tas med i beräkningarna när innehållet bedöms.

c. Att utveckla förmåga att kritiskt granska och analysera mediernas roll i samhället.
d. Att kunna tillämpa ett kritiskt förhållningssätt vid bedömning av information från olika källor.

00.10-00.35 Moment 2. Viskleken

6. **Frågor att diskutera i helklass**
    a. Introducera övningen kortfattat. Viskleken går ut på att en mening vandrar från person till person genom att meningen viskas i nästa persons öra. Använd en dagsfärsk tidning och välj ut en rubrik som blir den meningen. Eleverna bör sitta i en ring så att meddelandet lätt och snabbt kan viskas vidare.
    b. Vad hände med budskapet?
    c. Blev det förändrat, varför då?
    d. Tror ni att det händer ofta att budskap förändras när flera berättar det i följd?
    e. Hur är det med nyheter, kan samma sak hända där?
    f. Vem skriver en nyhetsartikel? Har personen som skriver om till exempel en olycka eller en katastrof själv sett händelsen eller varit på plats?
    g. Om inte, vem gjorde det då och kan man alltid lita på personens utsaga?

00.35-00.40 Moment 3. Sammanfattning

7. **Sammanfattning**

    a. Förklara att all kommunikation riskerar att förvanskas längs vägen, vare sig det beror på misstag eller medveten vilja. Jämför med viskleken. Att det inte är samma mening i slutet av rundan beror ofta på misstag, att vi hör fel eller missuppfattar. Ibland kan det också finnas någon i klassen som tycker att det är kul eller som av någon annan anledning *vill* ändra budskapet och därför gör det. Då är det en medveten handling som leder till att budskapet förändras. Samma sak gäller media. För det första är det viktigt att vara medveten om att misstag görs och att den information som når konsumenten ofta har gått genom flera led. Men det som är ännu viktigare att tänka på är att den som kommunicerar kan ha en agenda, en medveten vilja och anledning till att den kommunicerar det den gör. Därför är källkritik viktig! Alla som kommunicerar presenterar en viss bild av världen och den bilden är alltid färgad av personen som kommunicerar. Exempel som är tydliga är dagstidningarna vi har i Sverige. Många av dessa är politiskt färgade. Därför är det viktigt att läsaren är medveten om att det ofta finns en politisk agenda bakom. Detsamma gäller på bloggar och forum på internet, där det är lika viktigt att som läsare vara vaksam.

00.40-00.50 Moment 4. Avslutande diskussion

8. **Avslutande diskussion + frågor**
    a. Avsluta med följande frågor i helklass.

b. Hur kan detta kopplas till rasism?
c. Vad har media med rasism att göra?
d. Handlar rasism om olika världsbilder?
e. Vem kan ha intresse av att beskriva och kommunicera kring frågor som rör rasism?
f. Kan myter och osanningar på nätet vara grund till rasism?
g. Hur ska vi veta vad som är sant av allt som skrivs på internet?

9. **Tack**